

Výbor pre rozvoj

2015/2112(INI)

10.9.2015

STANOVISKO

Výboru pre rozvoj

pre Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín

k správe Smerom k novej medzinárodnej dohode o klíme, ktorá sa má podpísať
v Paríži
(2015/2112(INI))

Spravodajkyňa výboru požiadaneho o stanovisko: Anna Záborská

PA_NonLeg

NÁVRHY

Výbor pre rozvoj vyzýva Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

1. zdôrazňuje, že najnovšia hodnotiaca správa (5AR) Medzivládneho panelu o zmene klímy (IPCC) poskytuje dôkazy o tom, že otepľovanie je nesporné a že hlavnou príčinou pozorovateľnej zmeny klímy je ľudská činnosť od polovice 20. storočia; zdôrazňuje, že zmena klímy predstavuje významné nebezpečenstvo pre rozvojové krajiny, ktoré je najväčšie v najmenej rozvinutých a malých ostrovných krajinách; poukazuje na to, že emisie skleníkových plynov (GHG) pochádzajúce z najzraniteľnejších krajín sú zanedbateľné a že tieto krajiny preto nie sú zodpovedné za spôsobenie situácie, ktorej čelia; požaduje, aby sa kládol dôraz na parížsku dohodu o podpore adaptačných a zmierňujúcich opatrení pre najmenej rozvinuté a malé ostrovné krajiny prostredníctvom transferu technológií a financovania, so zameraním na odstraňovanie chudoby, znižovanie nerovnosti a udržateľnosť;
2. zdôrazňuje, že zmena klímy bude významnou prekážkou pri dosahovaní cieľov v oblasti trvalo udržateľného rozvoja (SDG) a že neschopnosť obmedziť globálne otepľovanie na 2 °C, na ktorých sa dohodlo počas kodanskej konferencie o zmene klímy, oslabí prínos v oblasti rozvoja, pričom aj oteplenie o 2 °C by prinieslo výrazné straty a poškodenie životného prostredia aj spoločnstiev a riziko prehlbenia existujúcich problémov a viedlo by k vyostreniu humanitárnych kríz;
3. upriamuje pozornosť na nedávnu správu UNEP o medzerách v oblasti prispôsobenia, v ktorej sa odhaduje, že náklady na prispôsobenie sa zmene klímy iba v Afrike, a to aj za predpokladu, že medzinárodné úsilie udrží v tomto storočí globálne otepľovanie pod hranicou 2 °C, sa do roku 2050 zvýšia na 50 miliárd USD ročne; domnieva sa, že aj keď sa zrealizujú všetky nákladovo efektívne opatrenia na prispôsobenie, budú nasledovať ďalšie „zostatkové“ škody, kde už prispôsobenie nebude možné; uznáva, že tieto zostatkové škody zdvojnásobia náklady na prispôsobenie v období 2030 až 2050;
4. poukazuje na prepojenia medzi emisiami GHG, zmenou klímy a nezvyčajnými poveternostnými podmienkami a výskytom a závažnosťou prírodných katastrof, degradáciou pôdy, potravinovými krízami, stále sa zhoršujúcim prístupom k pitnej vode, rozsiahlymi migračnými tokmi a konfliktami; poznamenáva, že tieto javy majú nepriaznivý vplyv na globálne úsilie o dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja a majú dramatickejší vplyv na chudobnejšie obyvateľstvo a zraniteľnejšie skupiny;
5. trvá na tom, že v rámci konferencie COP 21 v Paríži je potrebné vytvoriť spoločný systém účtovníctva týkajúceho sa emisií skleníkových plynov, aby sa zabezpečila transparentnosť vykonávania národných príspevkov a ich kvantifikovateľnosť;
6. zdôrazňuje, že na zníženie emisií GHG v rozvojových krajinách je potrebné zaviesť mechanizmy, ktoré zvýšia využívanie obnoviteľných zdrojov energie a zlepšia energetickú účinnosť a využívanie priemyselných zdrojov s nulovou alebo nízkou uhlíkovou stopou;
7. zdôrazňuje potrebu maximálneho posilnenia kapacity z hľadiska prevencie, odolnosti,

znižovania rizika prírodných katastrof a prispôsobenia v rozvojových krajinách; žiada, aby sa tieto problémy stali najdôležitejšou prioritou v rámci politik infraštruktúry, rozvoja miest, poľnohospodárstva a investícií a naliehavo vyzýva, aby sa vyvinuli nevyhnutné technológie na boj proti zmene klímy;

8. so znepokojením konštatuje, v rokoch 2008 až 2013 bolo 166 miliónov ľudí nútených opustiť svoje domovy v dôsledku povodní, víchríc, zemetrasení alebo iných katastrof; osobitne upozorňuje na skutočnosť, že s klímou spojený vývoj v niektorých častiach Afriky by mohol prispieť k vyhroteniu utečeneckej krízy v Stredozemí; vyjadruje poľutovanie na skutočnosťou, že zatiaľ nebolo uznané postavenie klimatického utečenca, čo vytvára právne vákuum ovplyvňujúce obeť, ktoré nemôžu využiť postavenie utečenca;
9. zdôrazňuje význam zintenzívnenia úsilia o obnovu v dôsledku prírodných katastrof a vyzdvihuje potrebu rozvíjať mechanizmy primerané stratám a škodám spôsobeným zmenou klímy a prírodnými katastrofami v rozvojových krajinách;
10. trvá na tom, že o boj proti klimatickým zmenám by sa mali spoločne usilovať rozvinuté aj rozvojové krajiny zohľadňujúc zásadu spoločnej, ale rozdielnej zodpovednosti; zdôrazňuje, že EÚ musí zintenzívniť snahu o právne záväznú medzinárodnú dohodu, ktorá by zahŕňala čo najviac krajín vrátane najväčších producentov emisií a ktorá zabezpečí zvýšenie snáh o prispôsobovanie sa klimatickým zmenám a ich zmiernenie; domnieva sa, že inovačné finančné zdroje ako napríklad spoplatňovanie emisií z medzinárodnej dopravy a rozdelenie príjmov z daní z finančných transakcií by pomohli splniť rastúce finančné náklady na opatrenia súvisiace so zmenou klímy na celom svete;
11. žiada sústredené úsilie zamerané na boj proti zaberaniu pôdy prostredníctvom primeranej ochrany s cieľom predchádzať tomuto zaberaniu vzhľadom na skutočnosť, že samotné zmeny vo využívaní pôdy sú každoročne zodpovedné za približne 20 % emisií oxidu uhličitého na celom svete a že neudržateľné poľnohospodárske postupy prispievajú ku klimatickým zmenám, ohrozujú potravinovú bezpečnosť a znečisťujú životné prostredie;
12. trvá na tom, že o boj proti klimatickým zmenám by sa mali v súlade so zásadou spoločnej, ale rozdielnej zodpovednosti spoločne intenzívnejšie usilovať rozvinuté aj rozvojové krajiny; zdôrazňuje, že pri tejto snahe by sa nemali prehliadať fluórované skleníkové plyny, pretože tieto plyny zohrávajú dôležitú úlohu pri globálnej zmene klímy, a že na parížskej konferencii treba dospieť k právne záväznej dohode vzťahujúcej sa na všetky krajiny; zdôrazňuje potrebu zabezpečiť primerané, stabilné a predvídateľné financovanie opatrení v oblasti zmeny klímy a rovnováhu medzi prispôsobovaním sa klimatickým zmenám a ich zmiernením;
13. zdôrazňuje, že na zníženie emisií GHG v rozvojových krajinách je potrebné zaviesť mechanizmy, ktoré zvýšia využívanie energie z alternatívnych a účinných zdrojov; povzbudzuje rozvojové krajiny, aby investovali do menších, mimosieťových a decentralizovaných systémov výroby energie z obnoviteľných zdrojov; požaduje zvýšenú podporu EÚ pre takéto systémy výroby a k energetickej účinnosti, ako aj k udržateľnému rybárstvu a poľnohospodárstvu zameranému na malé poľnohospodárske podniky, diverzifikáciu plodín, poľnohospodársko-lesnícky systém a agroekologické postupy vrátane podpory pre odbornú prípravu vo vidieckych spoločenstvách; vyjadruje presvedčenie, že aktivity v týchto oblastiach môžu výrazne prispieť k prispôsobovaniu sa klimatickým zmenám a ich zmierneniu, ako aj k zmierneniu následkov katastrof;

14. potvrdzuje, že účinné riešenie klimatickej otázky musí byť strategickou prioritou EÚ a iných aktérov na medzinárodnej scéne a že to si vyžaduje, aby sa aktivity v oblasti zmeny klímy presadili do všetkých podstatných politík a aby existovala snaha o jednotnosť politík; považuje za dôležité, aby EÚ vo všetkých príslušných oblastiach a odvetviach presadzovala nízkouhlíkové cesty rozvoja, a vyzýva EÚ, aby navrhla systémy udržateľnej výroby a spotreby, vrátane naznačenia toho, akým spôsobom plánuje obmedziť spotrebu a oddeliť hospodársku činnosť od zhoršovania životného prostredia; vyzýva EÚ, aby počas parížskej konferencie prevzala vedúcu úlohu a usilovala sa o konkrétne opatrenia, ktoré povedú k splneniu cieľa 2 °C;
15. poukazuje na kľúčovú dôležitosť zabezpečovania financovania opatrení v oblasti klímy v súvislosti s parížskou dohodou; opätovne zdôrazňuje výzvu EÚ a rozvinutým krajinám, aby dodržiavali svoj záväzok poskytovať dodatočné financie na boj proti zmene klímy, a to z verejných a súkromných bilaterálnych aj multilaterálnych zdrojov, v celkovej výške 100 miliárd USD ročne do roku 2020; pripomína, že pre naplnenie požiadavky doplnkovosti sa oficiálna rozvojová pomoc (ODA) musí zvyšovať prinajmenšom rovnako rýchlo ako financie na boj proti zmene klímy; uznáva úlohu súkromných finančných zdrojov na boj proti zmene klímy, ktoré by nemali nahrádzať, ale dopĺňať financovanie z verejných zdrojov, a konštatuje potrebu transparentného podávania správ a zodpovednosti, ako aj sociálnych a environmentálnych záruk;
16. podporuje využívanie inovatívnych zdrojov financovania na boj proti zmene klímy aj dohody o obchodovaní s emisiami; požaduje, aby sa kolektívny záväzok postupne ukončiť dotácie na fosílna palivá v parížskej dohode doplnil o časové harmonogramy;
17. žiada EÚ a rozvojové krajiny, aby zintenzívnili svoje financovanie zmierňovania dôsledkov, prispôsobenia, rozvoja a transferu technológií a budovania kapacít v rozvojových krajinách; opätovne zdôrazňuje požiadavku EÚ a iným rozvinutým krajinám, aby dodržiavali svoj kolektívny záväzok poskytnúť nové a dodatočné financie na boj proti zmene klímy z verejných a súkromných bilaterálnych aj multilaterálnych zdrojov v celkovej výške 100 miliárd USD do roku 2020; žiada preto EÚ, aby zvýšila finančnú podporu opatrení v oblasti zmeny klímy v rozvojových krajinách prostredníctvom nových zdrojov financovania, ako napríklad príjmov z aukcií systému obchodovania s emisiami (ETS) a dane z finančných transakcií, ako aj z poplatkov za emisie pochádzajúce z fosílnych palív z medzinárodnej leteckej a námornej dopravy; zdôrazňuje, že na sledovanie doplnkovosti financovania záväzkov je potrebné samostatné účtovníctvo pre financovanie opatrení v oblasti zmeny klímy; zdôrazňuje tiež, že osvojenie si klimatických cieľov a ich začlenenie do národných rozvojových stratégií sú kľúčom k účinnému využívaniu financovania opatrení v oblasti zmeny klímy naviazaných na energetickú účinnosť a na využívanie energie z obnoviteľných zdrojov; nalieha na Európsku Úniu, aby zabezpečila nevyhnutné prostriedky na prevzatie vedúcej úlohy v tomto kontexte;
18. podporuje globálny cieľ financovania zmierňovania a prispôsobenia vychádzajúci z národných regionálnych plánov prispôsobenia s cieľom pomôcť odstrániť medzeru v účinnosti a zabezpečiť stratégiu pre znižovanie rizika katastrof, ako sa uvádza v rámci pre znižovanie rizika katastrof zo Sendai;
19. rovnako zdôrazňuje, že v súlade so zásadou súdržnosti politík v záujme rozvoja sa musia

odstrániť verejné stimuly pre výrobu biopalív z poľnohospodárskych plodín (napríklad záväzný 10-percentný cieľ EÚ v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov v doprave alebo dotácie), pretože takéto opatrenia by mohli podnietiť odlesňovanie, ktoré je už teraz zodpovedné za 20 % emisií skleníkových plynov, popri zmenách vo využívaní pôdy a zaberaní pôdy, pričom to ovplyvňuje právo na výživu v tretích krajinách;

20. považuje za dôležité, aby sa zabezpečilo, že Zelený klimatický fond (GCF) pôsobí ako inštitúcia, ktorá uprednostňuje potreby ľudí ovplyvnených zmenou klímy v rozvojových krajinách, konajúca výlučne vo verejnom záujme a spolupracujúca so súkromnými spoločnosťami a finančníkmi len do tej miery, v akej môžu zaručiť dodržiavanie prísnych environmentálnych a sociálnych noriem a noriem v oblasti ľudských práv, zavádzajúca silné a transparentné postupy a zabraňujúca zapojenie aktérov zo súkromného sektora, ktorí sa zúčastňujú na praní špinavých peňazí, daňových únikoch a vyhýbaní sa daňovým povinnostiam, podvodoch a korupcii;
21. vyzýva hlavné rozvinuté ekonomiky, aby využili svoju existujúcu modernú infraštruktúru na podporu, posilňovanie a rozvoj udržateľného rastu a aby sa zaviazali, že budú podporovať rozvojové krajiny pri budovaní vlastných kapacít, čo pomôže zabezpečiť budúci hospodársky rast vo všetkých častiach sveta bez ďalšieho poškodzovania životného prostredia;
22. zdôrazňuje dôležitosť úlohy, ktorú by mali zohrávať rozvojové spoločenstvo, Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) a Výbor pre rozvojovú pomoc OECD (DAC) v úzkej spolupráci so zúčastnenými stranami a príslušnými organizáciami pri posudzovaní a zmiernovaní najzávažnejších vplyvov ľudskej činnosti na zmenu klímy, ktoré podľa očakávaní bude náročné, a to aj pokiaľ ide o cieľ udržať otepľovanie pod hranicou 2 °C;
23. uznáva a navrhuje opatrenia na riešenie vplyvov zdrojov potravín s vysokým obsahom uhlíka a s nimi spojených poľnohospodárskych emisií ako sú metán a oxid dusný; žiada tiež opatrenia v súvislosti s odlesňovaním spôsobeným zmenou využívania pôdy na pestovanie krmovín a ako pasienky s cieľom vyhnúť sa emisiám spojeným s trhmi s potravinovými zdrojmi; žiada opatrenia na zvýšenie informovanosti o vplyvoch na zmenu klímy spôsobených metódami potravinárskej výroby, ktoré majú výrazný vplyv, a na pomoc ľuďom zmeniť ich správanie; žiada, aby opatrenia vrátane činností obmedzujúcich plytvanie potravinami, boli súčasťou národných plánov na zmiernenie, najmä v krajinách s nadpriemernými hodnotami spotreby.

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	3.9.2015
Výsledok záverečného hlasovania	+: 19 -: 0 0: 2
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Beatriz Becerra Basterrechea, Ignazio Corrao, Doru-Claudian Frunzuličã, Charles Goerens, Maria Heubuch, Stelios Kouloglou, Linda McAvan, Norbert Neuser, Lola Sánchez Caldentey, Elly Schlein, György Schöpflin, Pedro Silva Pereira, Davor Ivo Stier, Rainer Wieland, Anna Záborská
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Seb Dance, Brian Hayes
Náhradníci (čl. 200 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	Soledad Cabezón Ruiz, Constance Le Grip, Ivana Maletić, Jutta Steinruck, Axel Voss